

Höj anslagen för att skydda skog

(Publicerad under Fria ord i Norrbottenskuriren den 13 juni 2013

<http://www.kuriren.nu/nyheter/default.aspx?articleid=6865557>)

Under FN-förhandlingarna i Nagoya 2010 slöt världens länder ett mycket viktigt avtal som bland annat innefattar att skydda minst 17 procent av våra land- och vattenarealer. Nu skulle det äntligen finnas ett ambitiöst mål och ett kraftfullt åtgärdsprogram på plats för att hejda förstörelsen av biologisk mångfald. Det har nu gått tre år sedan Nagoya. Det är alltså knappt sju år kvar till mållåret 2020 och vi kan tyvärr bara konstatera att Sverige inte nått särskilt långt i arbetet.

Målet om 17 procents skydd klargör tydligt att skyddet särskilt skall omfatta områden av stor betydelse för biologisk mångfald och ekosystemtjänster som ska bevaras i ett ekologiskt representativt och väl sammanhängande nätverk. Den absolut största utmaningen i Sverige gäller att bevara mångfalden i den produktiva skogen, där majoriteten av våra hotade och nära hotade arter finns. Det är också här som striden står mellan naturvården och skogsbrukets intressen. Trots att vi har en pågående förlust av biologisk mångfald, inte minst i skogen, så fortsätter livsmiljöer för hotade arter att kalhuggas. Dessutom har stadsbudgeten för skydd av områden sjunkit sedan 2007. Särskild uppmärksamhet måste nu riktas mot den produktiva skogen om vi ska kunna nå såväl FN-avtal som våra politiskt beslutade miljökvalitetsmål som rör skog.

Under förhandlingarna drev Sverige på för skydd av 20 procent, vilket är helt i linje med ledande naturvårdsforskning. Idag är mindre än fyra procent av den produktiva skogen skyddad långsiktigt. Ytterligare ca fem procent är undantagen från skogsbruk på frivillig väg av skogsbruket. Dessa frivilliga insatser finns dock inte redovisade vad gällande kvalitet, geografisk transparenns och långsiktighet. Sverige är således långt ifrån de 20 procent som man drev på för under FN-förhandlingarna. Det svenska skogsbruket har omvandlat majoriteten av våra skogar till ensartade och biologiskt fattiga produktionsytor och det krävs nu en helhetssyn på skogen, vilket också täcks in i flera av Nagoya avtalets olika delmål. För att Sverige ska ha en möjlighet att nå upp till 17 procents skydd av den produktiva skogen i väl fungerande nätverk av ekologiskt representativa områden behövs förstärkta insatser för att hejda utarmningen av livsmiljöer för de hotade arterna:

Ett första steg är att de gamla skogar som idag håller en hög biodiversitet omedelbart undantas från skogsbruk. Därefter behövs en analys av avstånd – och hinder – till det miljötillstånd som ska råda då vi uppfyllt Nagoya-avtalet och miljökvalitetsmålen. Landskapets innehåll av naturtyper och livsmiljöer i kvalitativa termer i relation till kvantitet av dessa måste således kartläggas och analyseras liksom den rumsliga fördelningen av dessa och hur landskapet omkring brukas. Dessa faktorer sammantaget ger förutsättningar för att nå preciserat tillstånd. Utgångspunkt bör vara de bristanalyser som naturvårdsforskningen tagit fram vilka pekar på behovet av att skydda 20 procent, liksom befintlig kunskap om tillståndet i skogen.

Att genomföra åtgärder för att bevara biologisk mångfald kostar pengar, och lösningen är inte att sänka statsbudgeten, tvärtom. Regeringen har vid ett flertal tillfällen uttalat att ingen skyddsvärd skog skall avverkas. Ändå har anslagen för skydd minskat och våra mångåriga fältundersökningar visar att skyddsvärd skog fortfarande avverkas systematiskt, trots att vi har larmat om höga naturvärden och hotade arter. Myndigheterna står oftast handfallna inför detta faktum då anslagen för skydd inte räcker till. I bästa fall skyddas fragment av biologiskt rika områden, vilket riskerar en ännu större fragmentering av skogen än idag. Anslagen för skydd av områden måste därför omedelbart höjas, nu och för framtiden om vi ska kunna hejda avverkningar av skyddsvärd skog

Karin Åström, Vice ordförande Naturskyddsföreningen

Lars Andersson, Ordförande Naturskyddsföreningen i Norrbottens län